

Emelt szintű érettségi vizsgára felkészítő foglalkozás

Helyi tanterv 11-12. évfolyam

Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc

Az emelt szintű érettségi vizsgára való felkészülés a 11-12. évfolyamon történik. A diákok fakultatív módon választhatnak, hogy középszinten vagy emelt szinten akarnak érettségizni történelemből. A különböző témakörök, ismeretek, összefüggések, jelenségek A középszintű érettségi vizsgára készülés az alap órákon történik az osztályt tanító szaktanár vezetésével, míg az emelt érettségi vizsgakövetelmények összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel, ezért az emelt érettségit választó diákok heti plusz két órában készülnek az eltérő vizsgakövetelményekre.

Mindkét évfolyamon két-két időszámban vannak ezek a foglalkozások:

a 11. évfolyamon kedden és csütörtökön az 1-2 órában (két különböző csoport számára)

a 12. évfolyamon kedden és csütörtökön a 4-5 órában (két különböző csoport számára)

Így lehetőség van más tárgyból is választani felkészítést. Minden diák eldöntheti, hogy melyik számban választ emelt érettségi felkészítést (természetesen össze kell hangolni az évfolyamon kialakult csoportok tevékenységét). Mivel jelentős számban jelentkeznek a diákok az emelt szintű felkészítésre, ezért párhuzamosan két csoport is indulhat egy időben.

A 11. évfolyam csütörtöki III/2, szávjához kapcsolódik még egy szerdai + óra is. Ez lehetőséget ad múzeumlátogatásra, könyvtári anyaggyűjtésre, források megismerésére.

Az éves óraszám: 11. évfolyamon maximum 72 óra (III/2. számban + 1 óra hetente)

12. évfolyamon maximum 64 óra

Kompetenciák

Az emelt szintű érettségi vizsgára felkészülés egyik fontos célja, hogy a diákok megismerjék és elsajátítsák a középszintnél magasabb elvárásokhoz igazodó emelt szintű kompetenciákat. Ezek megtalálhatók részletesen az érettségi vizsgakövetelményekben.

A fő kompetenciák: amelyeknek részletezését megtalálhatjuk az emelt szintű érettségi vizsga vizsgakövetelményeiben.

- 1. Ismeretszerzés és forráshasználat**
(különböző típusú források elemzése, értelmezése)
- 2. Tájékozódás időben és térben**
(események elhelyezése, azonosítása térben és időben, időbeli összefüggések felismerése)
- 3. Szaktárgyi kommunikáció**
(szakszókincs, szaknyelv ismerete, használata – a téma világos, pontos kifejtése)
- 4. Történelmi gondolkodás (megadott téma logikus, ok-okozati összefüggéseket bemutató kifejtése, problémaközpontú bemutatása)**

Emelt témakörök

A fakultatív csoport tematikáját elsősorban az emelt szintű témakörök feldolgozása, átisméltése, és az új értelmezésnek megfelelő összefoglalása határozza meg. Az emelt szintű érettségi vizsga feladatainak megoldásához szükséges részletes követelményeket a fent megnevezett történelem kerettantervek fogalmakra, személyekre, évszámokra és topográfiára vonatkozó részei mellett a vizsgakövetelményekben szereplő emelt szintű lexikai anyag tartalmazza. Tehát egy középszintű téma emelt szintű ismerete is bővebb lexikai tudást igényel.

A vizsgázó az írásbeli érettségi esszé feladataiban, valamint a szóbeli feleletek során a kerettantervben és a vizsgakövetelményekben nem szereplő lexikai elemeket is felhasználhat, melyeket a javítási-értékelési, illetve az értékelési útmutató alapján kell értékelni. Az egyes témák kifejtéséhez a vizsgakövetelményekben szereplő fogalmakra, személyekre, évszámokra és topográfiára vonatkozó követelményeken túl a témakörök tartalmának és összefüggéseinek ismerete valamint az Kompetenciák részben meghatározottak alkalmazása is szükséges. Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei is.

11. évfolyam (éves óraszám 36 hét = 72 óra)

Ókor (kb. 8 óra)

1.1 Politika	Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában Köztársaságból egyeduralom: a római köztársaság működése, Caesar és Augustus A sztyeppei állam: a Hun Birodalom és hódításainak iránya
1.2 Ókori civilizációk	A görög és a római építészet A pénz megjelenése, formái és szerepe az ókori gazdaságban Ókori írások, a görög filozófia, a római jog alapelvei
1.3 Vallások	Politeizmus az ókori Keleten A zsidó monoteizmus A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése
Fogalmak Középszint: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, múmia, Akropolisz, filozófia, jósda, olümpiai játékok, városállam/polisz, arisztokrácia, démosz, demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás, rabszolga, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, amfiteátrum, gladiátor, provincia, légió, limes, polgárjog Emelt szint: esküdtbírótság, türannisz, cenzor, arisztokratikus köztársaság, triumvirátus, principátus, Colosseum, bazilika, Forum Romanum, Circus Maximus, újraelosztás, árupénz, betűírás, szofizmus	Személyek: Középszint: Hammurapi, Kleiszthenész, Periklész, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, Nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus Emelt szint: Pompeius, Antonius, Szókratész Kronológia: Középszint: Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor, Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása. Emelt szint: Kr. e. 6. század Szolón reformja, Kr. e. 31 az actiumi csata Topográfia: Középszint: Mezopotámia, Babilon, Egyiptom, Nílus, Olümpia, Athén, Alexandria, Itália, Róma, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Savaria, Jeruzsálem. Emelt szint: Hispania, Gallia, Actium

2. A középkor (kb. 10 + 2 óra)

2.1 Az iszlám világ	Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása Európában
2.2 Gazdaság, társadalom, állam	Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség, rendi monarchia)
2.3 Egyház és kultúra Európában és Magyarországon	Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon Egyházi és lovagi kultúra, a középkori egyetemek Európában és Magyarországon Az egyházszakadás, a nyugati és a keleti kereszténység fő jellemzői Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák
<p>Fogalmak: Középszint: <u>uradalom</u>, <u>földesúr</u>, majorság, <u>jobbágy</u>, <u>robot</u>, kiváltság, rend, <u>pápa</u>, érsek, ortodox, cölibátus, <u>szertetes</u>, <u>bencés rend</u>, ferences rend, eretnek, inkvizíció, <u>kolostor</u>, <u>katolikus</u>, <u>szent</u>, <u>kódex</u>, <u>román stílus</u>, <u>gótikus stílus</u>, <u>reneszánsz</u>, <u>lovag</u>, <u>nemes</u>, feudalizmus, hűbériség, király, rendi monarchia, keresztes hadjáratok, <u>polgár</u>, <u>céh</u> Emelt szint: pátriárka, hűbérúr, vazallus, Magna Charta Libertatum, kolduló rend, skolasztika dzsihad, despotizmus, hűbérúr, vazallus, Magna Charta Libertatum, szerviens, ellenállási záradék, ősiség, királyi és nemesi vármegye, úriszék, familiaritás, kolduló rend, skolasztika, legenda, pátriárka, Magyar Nagyfejedelemség, primogenitúra, bán, káptalan, honorbirtok</p>	<p>Személyek: Középszint: <u>Szent Benedek</u>, VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, <u>Gutenberg</u>, Dózsa György Emelt szint: III. Ince, Michelangelo, Mediciek, II. Mehmed, Michelangelo, Mediciek, Kronológia: Középszint: 476–1492 a <u>középkor</u>, 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány. Topográfia: Középszint: Egyházi Állam, <u>Anglia</u>, <u>Franciaország</u>, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, <u>Szentföld</u>, Konstantinápoly/Isztambul Emelt szint: Bologna, Oxford, Pécs, Óbuda</p>
Számonkérés	Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként

III. A magyar nép eredete és az Árpád-kor (6 óra)

3.4 Magyar őstörténet és honfoglalás	Az eredet kérdései (nyelvészet, régészet, néprajz, genetika), a magyar törzsszövetség az Etelközben A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok
3.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor	Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet A magyar állam megszilárdulása: I. (Szent) László és Könyves Kálmán törvényei A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása Az Aranybulla legfontosabb elemei IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés

IV. A középkori Magyar Királyság fénykora (8 óra + 2 óra)

4.6 A vegyesházi királyok kora	A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó Nagy Lajos külpolitikája és az 1351-es törvények Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek
<p>Fogalmak: Középszint: finnugor, törzs, fejedelem, kabarok, vérszerződés, honfoglalás, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, kalandozások, székelyek, vármegye, egyházmegye, érsekség, tized, nádor, ispán, legenda, kancellária, kettős kereszt, szászok, kunok, tatárok/mongolok Emelt szint: Magyar Nagyfejedelemség, primogenitúra, bán, káptalan, szerviens, ellenállási záradék, ősiség, királyi és nemesi vármegye, úriszék Középszint: aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonalunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, kormányzó, székérvár, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, zsoldos, Corvina, Szent Korona, Szent Korona-tan, Képes Krónika Emelt szint: honorbirtok, despotizmus, legenda</p>	<p>Fogalmak: Személyek: Középszint: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás Emelt szint: II. Mehmed, Vitéz János, Szilágyi Mihály, Kapisztrán János</p> <p>Kronológia: Középszint: 1301 az Árpád-ház kihalása, 1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása. Emelt szint: 1308–1342 I. (Anjou) Károly, 1342–1382 I. (Nagy) Lajos uralkodása, 1370 lengyel–magyar perszonalunió, 1389 rigómezei csata, 1479 kenyérmezei csata, 1485 Mátyás elfoglalja Bécset</p> <p>Topográfia: Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom. Emelt szint: Nápoly, Sopron, Kassa, Szászföld, Nagyszeben, Krakkó, Moldva, Havasalföld, Konstantinápoly/Isztambul, Bosznia</p>
Számonkérés	Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként

V. A kora újkor (12 + 2 óra)

<p>5.1 A földrajzi felfedezések és következményeik</p>	<p>A portugál és spanyol felfedezések, a korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a jobbágyrendszer átalakulása) A gyarmatosítás a 16-17.században, a világkereskedelem kialakulása A gyarmatosítás a 16-17.században, a világkereskedelem kialakulása</p>
<p>5.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon</p>	<p>A reformáció, a protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése Európában és Magyarországon Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon</p>
<p>5.3 A felvilágosodás kora</p>	<p>A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése Az európai világkép változása (alapvető kérdések, tudományos gondolkodás, társadalomkép, vallás) A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata A francia forradalom és a jakobinus diktatúra Napóleoni háborúk és a bécsi kongresszus</p>
<p>Fogalmak: Középszint: <u>gyarmat</u>, világkereskedelem, abszolútizmus, infláció, <u>manufaktúra</u>, tőke, <u>tőkés</u>, <u>bérmunkás</u>, <u>kapitalizmus</u>, <u>bank</u>, <u>tőzsde</u>, <u>részvény</u>, örökös jobbágytság, <u>reformáció</u>, protestáns, <u>evangélikus</u>, <u>református</u>, anglikán, unitárius, <u>vallási türelem</u>, <u>ellenreformáció</u>, <u>katolikus megújulás</u>, <u>jezsuiták</u>, <u>barokk</u>, <u>felvilágosodás</u>, <u>jogegyenlőség</u>, <u>hatalmi ágak megosztása</u>, népfelség, társadalmi szerződés, <u>szabad verseny</u>, <u>alkotmány</u>, alkotmányos monarchia, <u>elnök</u>, <u>miniszterelnök</u>, felelős kormány, <u>cenzus</u>, <u>általános választójog</u>, <u>forradalom</u>, <u>diktatúra</u>, jakobinus, Szent Szövetség Emelt szint: merkantilizmus, presbiter, predesztináció, rekatolizáció, három rendi nemzet elektori rendszer, kontinentális zárlat</p>	<p>Személyek: Középszint: <u>Kolumbusz Kristóf</u>, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, Luther Márton, <u>Kálvin János</u>, <u>Károli Gáspár</u>, <u>Pázmány Péter</u>, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos. Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, <u>George Washington</u>, Maximilien Robespierre, <u>Bonaparte Napóleon</u>. Emelt szint: Méliusz Juhász Péter, Misztótfalusi Kis Miklós, I. Rákóczi György Kronológia: Középszint: 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika felfedezése</u>, <u>1517 a reformáció kezdete</u>, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék. 1689 a Jognyilatkozat, 1776 a Függetlenségi nyilatkozat, <u>1789 a francia forradalom</u>, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, <u>1815 a waterlooi csata</u> Emelt szint: 1555 augsburgi vallásbéke, 1793–1794 jakobinus diktatúra, 1805 austerlitz csata, 1813 lipcsei csata Topográfia: Középszint: <u>Spanyolország</u>, <u>India</u>, <u>London</u>, Párizs/Versailles, <u>Sárospatak</u> <u>Nagy-Britannia</u>, <u>Amerikai Egyesült Államok</u>, <u>Párizs</u>, <u>Oroszország</u>, <u>Waterloo</u> Emelt szint: Genf, Nagyszombat, Borogyino</p>
<p>Számonkérés</p>	<p>Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként</p>

VI. A török hódoltság kora Magyarországon és XVIII. századi Magyarország (14 + 2 óra)

<p>6.1 Törökellenes és rendi küzdelmek</p>	<p>A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568) Rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok a 17. században: a Bocskai-szabadságharc, Bethlen Gábor bekapcsolódása a harmincéves háborúba, Zrínyi Miklós pályafutása</p>
<p>6.2 Erdély</p>	<p>Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete Az Erdélyi Fejedelemség államszervezete</p>
<p>6.3 Magyarország a Habsburg Birodalomban</p>	<p>A török kiűzése A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke Magyarország újranépesülése és újranépesítése Magyarország a Habsburg Birodalomban (Pragmatica Sanctio, kormányzat)</p>
<p>Fogalmak: Középszint: rendi országgyűlés, hajdúszabadság, <u>kuruc</u>, <u>labanc</u>, <u>szabadságharc</u>, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet Emelt szint: Szent Liga , újszerzeményi jog, svábok, görög katolikus, Udvari Haditanács, Magyar Kancellária, Helytartótanács Személyek: Középszint: <u>I. Szulejmán</u>, <u>II. Lajos</u>, (Szapolyai) János, <u>I. Ferdinánd</u>, <u>Dobó István</u>, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, <u>Bocskai István</u>, <u>Bethlen Gábor</u>, <u>Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér)</u>, <u>I. Lipót</u>, Savoyai Jenő, <u>II. Rákóczi Ferenc</u>, <u>Mária Terézia</u>, <u>II. József</u> Emelt szint: Tomori Pál, Fráter György, Báthory István, Lotharingiai Károly Károlyi Sándor, <u>III. Károly</u></p>	<p>Kronológia: Középszint:<u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, <u>1566 Szigetvár eleste</u>, <u>1664 a vasvári béke</u>, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, <u>1699 karlócai béke</u>, <u>1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc</u>, <u>1711 a szatmári béke</u>, <u>1740–1780 Mária Terézia uralkodása</u>, <u>1780–1790 II. József uralkodása</u> Emelt szint: 1555 augsburgi vallásbéke, 1570 speyeri szerződés, 1568 drinápolyi béke, 1606 bécsi béke, 1664 Zrínyi téli hadjárata, 1613–1629 Bethlen fejedelemsége, 1687 pozsonyi országgyűlés, 1697 zentai csata, 1705 a szécsényi országgyűlés, 1707 az ónodi országgyűlés, 1723 a Pragmatica Sanctio elfogadása Topográfia: Középszint: <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, <u>Magyar Királyság</u> (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u>, <u>Gyulafehérvár</u>, <u>Bécs</u>, <u>Temesvár</u>, <u>Határőrvidék</u>, <u>Poroszország</u> Emelt szint: Partium , Bánság / Temesköz</p>
<p>Számonkérés</p>	<p>Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként</p>

12. évfolyam (éves óraszám 31-32 hét = 62-64 óra)

A 12. évfolyamon már nem kell olyan részletesen ismételni, hiszen az elmúlt egy évben a diákok sokkal tudatosabban készültek az emelt érettségi vizsgára, viszonylag frissen emlékeznek az aktuális tananyagra. A második félévben módosul az vizsgatémák áttekintése, mivel decemberben megjelenik a következő vizsgaév szóbeli érettségi tematikája, így kiemelt súlyt kell helyezni a lehetséges szóbeli tételre. Ezek külön óraszámot igényelnek, és aktuálisan be kell illeszteni egy-témakör feldolgozásába.

VII. Az újkor (10+ 2 óra)

7.1 Politikai eszmék	Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus A szocializmus eszméje (marxizmus) A munkásmozgalom irányzatai: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus
7.2 Az ipari forradalom első hulláma	Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyáripar Az ipari forradalom társadalmi hatásai, urbanizáció (E)
7.3 Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon	Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon
	A második ipari forradalom gazdasági és társadalmi háttere: tőkekoncentráció, népességrobbanás, urbanizáció, környezeti hatások – a világban és Magyarországon
7.4. Polgári állam, nagyhatalmi törekvések	A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján A gyarmatosítás okai és céljai, nagyhatalmi érdekek és konfliktusok az imperializmus korában
Fogalmak: Középszint: liberalizmus, nacionalizmus, nemzetállam, konzervativizmus, reform, ipari forradalom, munkanélküliség, tömegtermelés, szegregáció, polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció, Emelt szint: Kommunista kiáltvány, Internacionálé, anarchizmus, Rerum Novarum enciklika, kultúrharc, Republikánus és Demokrata Párt, T-modell, kartell,	Személyek: Középszint: James Watt, Thomas Edison, Henry Ford, Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx Kronológia: Középszint: 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, 1871 Németország egyesítése, Emelt szint: 1863 a rabszolgaság megszüntetése az USA-ban, 1866 a königgrätzi csata, 1878 a berlini kongresszus, Topográfia: Középszint: Manchester, New York. Németország, Japán, Brit Birodalom, Emelt szint: Elzász-Lotaringia, Szezei-csatorna, Balkán, Fashoda,
Számonkérés	Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként

VIII. Magyarország a XIX. században (reformkor, forradalom és szabadságharc, dualizmus kora)

(10 óra + 2 óra)

8.1 A reformkor	A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágykérdés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája A rendi országgyűlés és a megyerendszer a reformkorban
8.2 A forradalom és szabadságharc	A pesti forradalom és az áprilisi törvények A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztával és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függetlenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során
8.3. A dualizmus kora	A kiegyezés és a dualizmus rendszere Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon Népességrobbanás, urbanizáció, környezeti hatások – a világban és Magyarországon Pest-Buda/Budapest fejlődése a reformkortól az első világháborúig
8.4. A nemzetiségi kérdés Magyarországon	Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában Magyar nemzetiségi politika, a nemzetiségek autonómiatörekvései és irredenta mozgalmak a dualizmus korában
<p>Fogalmak: Középszint: alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, közteherviselés, <u>jobbágyfelszabadítás</u>, örökváltság, márciusi ifjak, <u>sajtószabadság</u>, <u>cenzúra</u>, áprilisi törvények, népképviselői <u>országgyűlés</u>, politikai nemzet, <u>nemzetiség</u>, <u>honvédség</u>, Függetlenségi nyilatkozat, emigráció, passzív ellenállás, <u>kiegyezés</u>, <u>közös ügyek</u>, közjogi kérdés, húsvéti cikk, <u>dualizmus</u>, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentri, népoktatás, <u>Millennium</u>, asszimiláció, autonómia, Emelt szint: vetésforgó, zsellér, követutasítás, Pesti Hírlap, Védegyelet, főispán, alispán, közgyűlés, Országos Honvédelmi Bizottmány (OHB), olmützi alkotmány, szecesszió, historizmus, delegáció, obstrukció, koalíció, Nemzeti Munkapárt, szeparatizmus,</p>	<p>Személyek: Középszint: József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, <u>Széchenyi István</u>, Kölcsey Ferenc, <u>Deák Ferenc</u>, <u>Kossuth Lajos</u>, Ganz Ábrahám + Petőfi Sándor, <u>Batthyány Lajos</u>, <u>Görgei Artúr</u>, <u>Bem József</u>, <u>Klapka György</u>, <u>Ferenc József</u>, Julius Haynau, Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd Emelt szint: I. Ferenc, Ferenc József, Jellasics/Jelačić, Windisch-Grätz, Gábor Áron, Damjanich János, I. Miklós orosz cár Puskás Tivadar, Kandó Kálmán, Ybl Miklós, Podmaniczky Frigyes, Prohászka Ottokár, Herzl Tivadar Kronológia: Középszint: <u>1830–1848 a reformkor</u>, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről <u>1848. március 15. a pesti forradalom</u>, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világsi fegyverletétel, <u>1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése</u> 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, <u>1867 a kiegyezés</u>, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népközlési törvény, 1873 Budapest egyesítése, <u>1896 a Millennium</u>,</p>

	<p>Emelt szint: 1849. április isaszegi csata, 1875–1890 Tisza Kálmán miniszterelnöksége, 1905 a koalíciós válság</p> <p>Topográfia: Középszint: Pest-Buda, <u>Pákozd</u>, <u>Debrecen</u>, <u>Isaszeg</u>, <u>Világos</u>, <u>Komárom</u>, <u>Arad</u> <u>Budapest</u>, <u>Osztrák-Magyar Monarchia</u>, Fiume, Emelt szint: Vaskapu,</p>
Számonkérés	<p>Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként</p>

IX. Világháborúk kora (14 + 2 óra)

9.1 Az első világháború	<p>Szövetségi rendszerek, erőviszonyok a világháború előtt A világháború kirobbanása, a nyugati front, tengeri hadviselés A háború jellemzői, hadviselő felek – Magyarország részvétele a háborúban A Párizs környéki békék, Közép-Európa átalakítása</p>
9.2. Politikai változások a háború után	<p>Bolsevik hatalomátvétel Oroszországban A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban</p>
9.3. Magyarország az első világháborúban	<p>Magyarország részvétele a világháborúban A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei</p>
9.4. Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között	<p>A fasiszta állam és ideológia A nemzetiszocialista Németország A kommunista Szovjetunió A világgazdasági válság, kezelése az USA-ban</p>
9.5. Politika és gazdaság Magyarországon Társadalom és életmód Magyarországon	<p>Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon A világgazdasági válság hatása, kezelése és következményei Magyarországon az 1930-as években A társadalom és az életmód átalakulása Magyarországon</p>
9.6. A második világháború	<p>A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, hátország, ellenállás) (K) A második világháború: frontok, fordulópontok, a háború lezárása (E)</p>
9.7. Magyarország a második világháborúban	<p>A területi revízió lépései, az ország hadba sodródásának folyamata Magyarország háborús részvétele 1944 márciusig Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérré vált ország, deportálások a Szovjetunióba</p>
9.8. A holokauszt Európában és Magyarországon	<p>A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon</p>

Fogalmak:

Középszint: villámháború, front, állóháború, háttország, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság, bolsevik, szovjet, örmény népiertás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösteror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, "vörös térkép," kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda totális állam, többpártrendszer, egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciók per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervgazdaság, piacgazdaság, New Deal, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, Führer, SS, Anschluss, kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, nyilasok, Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet, zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, haláltábor, népiertás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, malenkij robot

Emelt szint: Schlieffen-terv, jegyrendse, Magyar Nemzeti Tanács, pacifizmus, székely hadosztály, demarkációs vonal, népbiztosok, népbiztosok, mensevik, Harmadik Birodalom, CSEKA/NKVD, legitimizmus, duce, korporáció, kolhoz, sztahanovizmus, Collegium Hungaricum, dzsenti, vitézi rend, protekcionizmus, közmunkaprogram, minimálbér, kollaboráns, izolacionizmus, Atlanti Charta, a katyáni vérengzés, genocídium, nürnbergi törvények, Vasgárda, porrajmos, Maniu-gárda, kollektív bűnösség

Személyek:

Középszint: II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly, Kemal Atatürk, Vlagyimir I. Lenin, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Apponyi Albert, Joszif V. Sztálin, Adolf Hitler, Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kunó, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert, Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veessenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztéhlo Gábor, Richter Gedeon

Kronológia:

Középszint: 1914. június 28. a szarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum, 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia, 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása, 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hiroshima ellen

Emelt szint: 1914. július 28., az első világháború kirobbanása, 1915 gorlicei áttörés, 1915–1917 az isonzoí csaták, 1916 Románia belépése az antant oldalán, verduini „vérszivattyú”, 1917 USA belépése a világháborúba, 1918. november 3. padovai fegyverszünet, 1919 a versailles-i béke, 1920 a varsói csata, 1921 a Habsburg-ház trónfosztása, 1921 a soproni népszavazás, 1936 Berlin–Róma tengely, 1938 eviani konferencia, 1939–40 szovjet–finn téli háború, 1940 angliai csata, 1941 romániai holokauszt kezdete, 1942 wannseei konferencia, 1942 El-Alamein, Midway, 1942 újvidéki megszállás, 1943 teheráni csúcstalálkozó, 1944. május a magyarországi deportálás kezdete, 1944. július, a magyarországi deportálás leállítás, 1944. augusztus Románia átállása a szövetségesekhez, 1944. szeptember tordai csata, 1944. december–1945. február Budapest ostroma, 1945 jaltai és potsdami konferenciák, 1945. szeptember 2. Japán kapitulál

Topográfia:

Középszint: Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország, Szovjetunió, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin, Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hiroshima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Kamenyec Podolszk Árpád-vonal, Auschwitz, Újvidék, Drezda, Szolyva

Emelt szint: Przemysl, Otrantó, Balassagyarmat, Danzig, Szudéta-vidék, Vichy, Kurszk, Varsó, Mauthausen, Jasenovac

Emelt szint: Hindenburg, Szamuely Tibor, Prónay Pál, Trockij, Beneš, Piłsudski, Goebbels, Berija, Keynes, Rommel, Zsukov, Eisenhower, Szombathelyi Ferenc, Sztójay Döme, Eichmann	
Számonkérés	Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként

X. A hidegháború kora (8 + 2 óra)

10.1 A hidegháború kora	A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői A szembenállás és enyhülés hullámai, hidegháborús konfliktusok: Korea, Suez, Kuba, Vietnam, Afganisztán India függetlenné válása, kommunista fordulat Kínában, Izrael megalapítása, arab–izraeli háborúk
10.2. A kétpólusú világ felbomlása	Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború
10.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése Magyarországon	A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején A szovjetizálás Magyarországon: a kommunisták térnyerése, a korlátozott többpártrendszer, az egypárti diktatúra kiépítése
10.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc	A forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás A forradalom nemzetközi háttere
10.5 A kádári diktatúra	A pártállam, a tévesztés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku A pártállam válsága, az ellenzék megszerveződése és irányzatai 1988-ig
10.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon	A rendszerváltoztatás (1989–1991) A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása
Fogalmak: Középszint: <u>Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)</u> , <u>kitelepítés</u> , <u>hidegháború</u> , <u>vasfüggöny</u> , <u>szuperhatalom</u> , <u>Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST)</u> , <u>Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)</u> , <u>Varsói Szerződés</u> , <u>kétpólusú világ</u> , <u>a berlini fal</u> , <u>népbíróóság</u> , <u>háborús bűnös</u> , <u>földosztás</u> , <u>államosítás</u> , <u>forint</u> , <u>Magyar Kommunista Párt</u> , <u>Független Kisgazdapárt</u> , <u>szalámitaktika</u> , <u>Magyar Dolgozók Pártja</u> ,	Személyek: Középszint: <u>Kliment J. Vorosilov</u> , <u>Harry S. Truman</u> , <u>Nyikita Sz. Hruscsov</u> , <u>John F. Kennedy</u> , <u>Mahátma Gandhi</u> , <u>Mao Ce-tung</u> , <u>Tito</u> , <u>Tildy Zoltán</u> , <u>Kovács Béla</u> , <u>Mindszenty József</u> , <u>Rákosi Mátyás</u> , <u>Rajk László</u> , <u>Sulyok Dezső</u> , <u>Slachta Margit</u> , <u>Gerő Ernő</u> , <u>Maléter Pál</u> , <u>Nagy Imre</u> , <u>Iván Kovács László</u> , <u>Pongráz Gergely</u> , <u>Kádár János</u> , <u>Nicolae Ceaușescu</u> , <u>Mihail Sz. Gorbacsov</u> , <u>Lech Wałęsa</u> , <u>VI. Pál</u> , <u>II. János Pál</u> , <u>Ronald Reagan</u> , <u>Helmuth Kohl</u> , <u>Pozsgay Imre</u> , <u>Németh Miklós</u> , <u>Horn Gyula</u> , <u>Antall József</u> , <u>Göncz Árpád</u> , <u>Orbán Viktor</u>

<p>népköztársaság, pártállam, internálás, <u>Államvédelmi Hatóság (ÁVH)</u>, tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat, <u>MEFESZ</u>, <u>pesti srácok</u>, <u>Molotov-koktél</u>, munkástanács, sortűzek, <u>Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP)</u>, <u>munkásórség</u>, <u>Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ)</u>, <u>úttörő</u>, <u>termelőszövetkezet</u>, <u>háztáji</u>, III/III. ügyosztály, <u>tervgazdaság</u>, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, <u>gulyáskommunizmus</u>, „három T” , <u>jóléti állam</u>, <u>prágai tavasz</u>, Szolidaritás, adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fialat Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, <u>rendszerváltoztatás</u>, <u>visegrádi együttműködés</u>, <u>privatizáció</u>, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás</p> <p>Emelt szint: Truman-doktrína, Marshall-segély, harmadik világ, „Nagy Ugrás” programja (Kínában), kulturális forradalom, II. vatikáni zsinat, Szövetséges Ellenőrző Bizottság (SZEK), B-listázás, népfront, munkaverseny, forradalmi bizottságok, második gazdaság, Brezsnyev-doktrína, csillagháborús terv, peresztrojka, glasznosztj, szamizdat, Ellenzéki Kerekasztal, „négy igenes” népszavazás, spontán privatizáció</p>	<p>Emelt szint: Nagy Ferenc, Péter Gábor, Tito, Adenauer, Szabó János („Szabó bácsi”), Mansfeld Péter, Willy Brandt, Szűrös Mátyás</p> <p>Kronológia: Középszint: 1945 az ENSZ létrejötte, <u>1947 a párizsi béke</u>, <u>a hidegháború kezdete</u>, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása, <u>1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon</u>, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, <u>1948–1956 a Rákosi-diktatúra</u>, 1949 kommunista alkotmány, <u>1956. október 23. a forradalom kitörése</u>, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, <u>1956. november 4. a szovjet támadás</u>, <u>1956–1989 a Kádár-rendszer</u>, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése, 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború, 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, <u>1990 az első szabad választások</u>, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról</p> <p>Emelt szint: 1950–1953 koreai háború, 1953 Sztálin halála, 1956 szuezi válság, 1962 kubai válság, 1955–1975 vietnámi háború, 1946 a svábok kitelepítésének kezdete, 1946 a forint bevezetése, a köztársaság kikiáltása, 1953–55 Nagy Imre első kormánya, 1956 az SZKP XX. kongresszusa, lengyel munkásfelkelés, 1956. október 28. a forradalom győzelme, 1955–1975 vietnámi háború, 1968 prágai tavasz, 1979 Szovjetunió bevonul Afganisztánba, 1990 Németország egyesítése, 1992 Csehszlovákia felbomlása, 1985 monori találkozó, 1989 máltai csúcstalálkozó, 1989. június 16. Nagy Imre újratemetése, 1989. augusztus páneurópai piknik, 1989. október 23. a köztársaság kikiáltása</p> <p>Topográfia: Középszint: <u>Berlin</u>, <u>Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK)</u>, <u>Német Demokratikus Köztársaság (NDK)</u>, Közel-Kelet, Izrael <u>Észak- és Dél-Korea</u>, Vietnam, <u>Kuba</u>, Afganisztán, Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk, Hortobágy, Kossuth tér és <u>Corvin köz</u> (Budapest), <u>Mosonmagyaróvár</u>, Salgótarján, <u>Szlovákia</u>, <u>Ukrajna</u></p> <p>Emelt szint: Pakisztán, Ciszjordánia, Tajvan, Koszovó</p>
<p>Számonkérés</p>	<p>Gyakorló teszt írása emelt szintű feladatokból (2 óra) Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként</p>

XI. A jelenkor (6 óra)

<p>11.1. Nemzetközi együttműködés, globális világ</p>	<p>Az európai integráció főbb állomásai és kérdései: mélyítés és bővítés, nemzetek Európája vagy föderatív Európa. Az Európai Unió főbb szervei és működésük Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig világgazdaság átalakulása az ezredfordulón: hagyományos és új centrumok, a globális gazdaság A globalizáció kulturális hatásai az ezredfordulón</p>
<p>11.2. Politikai intézmények Magyarországon</p>	<p>Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer</p>
<p>11.3. Nemzet</p>	<p>A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás) A politikai rendszerek változásai és hatásai a magyar kisebbségekre és a magyarországi nemzetiségekre a 20. században A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)</p>
<p>Fogalmak: Középszint: modern kori <u>migráció</u>, <u>multikulturalizmus</u>, párhuzamos társadalom, <u>népességrobbanás</u>, <u>iszlamizmus</u>, <u>terrorizmus</u>, <u>globalizáció</u>, <u>kitelepítés</u>, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció Emelt szint: transznacionális vállalat, Alapjogi Charta, a négy szabadság, lisszaboni szerződés, Európai Unió Bírósága, Európai Központi Bank, transznacionális vállalat, regionalizmus, politikai korrektség, kohéziós alap, parlamenti küszöb, alapvető jogok biztosa (ombudsman), többségi és arányos választás, Állami Számvevőszék, Kúria, köztársasági elnök, mentelmi jog, parlamenti frakció, interpelláció, ügyészség, polgármester, képviselőtestület,</p>	<p>Személyek: Középszint: Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők), <u>Esterházy János</u>, <u>Márton Áron</u>, <u>Tőkés László</u> Emelt szint: Robert Schuman, Sütő András, Kronológia: Középszint: <u>1957 a római szerződés</u>, <u>1992 a maastrichti szerződés</u>, <u>1999 Magyarország belép a NATO-ba</u>, <u>2004 Magyarország belép az Európai Unióba</u>, <u>2012 az Alaptörvény bevezetése</u>, <u>1944–1945 magyarellenes atrocitások</u>, 1990 fekete március Emelt szint: 1991 visegrádi megállapodás, 2010 törvény a nemzeti összetartozásról Topográfia: Középszint: <u>Brüsszel</u>, <u>Csúrog</u>, <u>Jarek</u>, <u>Duna-delta</u>, Marosvásárhely, Emelt szint: Strasbourg, Hongkong, Brazília, Dél-Afrika, Székelyföld</p>
<p>Számonkérés</p>	<p>Esszéírás gyakorlása a témák feldolgozása során minden fontosabb témánál házi dolgozatként Szóbeli témák megbeszélése</p>

XII. Aktuális szóbeli érettségi témakörök (6-8 óra)

<p>A tanév folyamán megjelent új érettségi szóbeli tematika áttekintése</p>	<p>A lehetséges tételvariációk, feladatok gyakorlása Szóbeli feleletek értékelése Mindig az adott témakörhöz illeszkedve</p>
--	---